

KRÚDY GYULA: VÖRÖS ÖKÖR (1925)

■ A szerző

Krúdy Gyula Nyíregyházán született **1878**-ban, az anyakönyvbe törvénytelen gyermekként jegyezték be, mivel fiatal édesanyja, Csákányi Julianna csak cselédlánként szolgált a Krúdy-házban, s nem volt az apa törvényes felesége. A szülők csak tizedik gyermekük megszületését követően házasodtak össze **1895**-ben. A Krúdy család anyagi biztonságát a nagyapa és az édesapa ügyvédi állása biztosította, s a legfiatalabb Krúdynak, Gyulának is ezt a pályát szánták. Az édesapa sohasem tudott belenyugodni, hogy fia nem végezte el jogi tanulmányait.

Krúdy koraérett gyermek volt, már ötéves korában iskolába adták a szülei. **1887**-ben került gimnáziumba Szatmárnémetibe, gyenge eredményeket produkált, ezért aztán innen a Poprád-parti Podolinba került, s tanulmányait a piaristáknál végezte el. A sajátos hangulatú város nagy hatással volt az íróra. **1891**-ben a nyíregyházi főgimnáziumba került, itt érettségizett **1895**-ben. Diákkorában fő szenvedélye az olvasás volt, nagy irodalmi műveltségre tett szert. A magyar írók közül Jókait és Mikszáthot kedvelte, de szívesen fogadta a század végének novellistáit is. A nyíregyházi évek alatt döntötte el, hogy író és újságíró lesz; diáklapokat szerkesztett. Az iskolát sem akarta befejezni, Debrecenbe szökött, mert a *Debreceni Ellenőr* szerkesztője riporter állást ajánlott neki. Krúdy azonban csak az érettségi vizsgát követően vállalhatta el az állást. Később a nagyváradi *Szabadság*-hoz került, **1896**-ban pedig Pestre ment, hogy kizárólag szépíróként keresse meg a kenyerét. Itt az írók bohém életét élte, az alkohol rabjává vált. Sokat dolgozott, de a honorárium kifolyt a kezei közül. **1897**-ben ismerkedett meg a nála hét évvel idősebb Spiegler Bellával, aki Satanella, illetve Bogdán Bella néven tárcákat írt. A kiskorú író az apai engedély kicsikarásával vehette el a lányt feleségül **1899**-ben. Házasságukból négy gyermek született.

Krúdy továbbra is termékeny író maradt, jól keresett, de a harmonikus családi életre képtelen volt kicsapongó, bohém természete miatt. Szerencsejátékok, mulatozások, az éjszakai élet tette tönkre magánéletét. Egy új szerelem is hozzájárult házasságának szétzilálásához. Válását követően pedig feleségének korábbi házasságából született lányát vette el, akitől egy lánya született. Margitszigeten laktak nehéz körülmények között, mivel az író most sem tudott szakítani korábbi életmódjával. Időközben egészsége is tönkrement, **1926** végén szanatóriumba került, mert szervei egyszerre kezdték felmondani a szolgálatot.

Ezekben az időkben is kivételes munkabírással dolgozott tovább. **1930**-ban Baumgarten-díjat kapott, de felgyülemlett adósságait így sem tudta rendezni. A család Óbudára költözött, és az új környezet egy ideig jó hatással volt Krúdyra. Később azonban folytatta korábbi életformáját. Utolsó éveit nyomorban és betegségben élte le, a kiadók is elfordultak tőle. **1932** nyarának végén kórházba került, de felépülése után tovább robotolt. Még akkor is dolgozott, amikor a villanyt kikapcsolták a lakásán: gyertya mellett folytatta a munkát. **1933**-ban holtan találták rá.

■ Főbb művei

1892. Miért ölte meg Káin Ábelt? – novella

1897. Üres a fészek – novelláskötet

1911. Szindbád ifjúsága – novelláskötet

1912. Francia kastély – regény

1912. Szindbád utazásai – novelláskötet

1913. A vörös postakocsi – regény

- 1916. Aranykéz utcai szép napok – elbeszéléskötet
- 1916. Szindbád ifjúsága és szomorúsága – novelláskötet
- 1917. Őszi utazások a vörös postakocsin – regény
- 1918. Napraforgó – regény
- 1921. Nagy kópé – regény
- 1922. Hét bagoly – regény
- 1925. Az utolsó gavallér – regény
- 1925. Szindbád megtérése – novelláskötet
- 1926. Szindbád: A feltámadás – novelláskötet
- 1928. Valakit elvisz az ördög – regény
- 1929. Boldogult úrfikoromban – regény
- 1931. A kékszalag hőse – regény
- 1931. Az élet álom – elbeszéléskötet
- 1933. Purgatórium – kisregény
- 1933. Rezeda Kázmér szép élete – regény

■ Írói világa

Krúdy Gyula a modern magyar széppróza képviselője, forma-, stílus- és témaeremtő művész. Elbeszélőtechnikai újításai lépést tartanak az európai próza alakulásával. A nyugat-európai modernizmus képviselőihez, Prousthoz, Joyce-hoz vagy Virginia Woolfhoz hasonlóan elutasította a realista irányzatot, de a XIX. századi próza sablonjainak is ellenállt. Krúdy fellépésével megelőzte a nyugatosokat, hozzájuk később sem csatlakozott, de megőrizte különállását a konzervatív és az avantgárd irodalommal szemben is.

Tizenhét éves korától különféle napilapoknak dolgozott, az újságírás egész életében elkísérte. Publicisztikai műfajainak (riport, cikk, tárca) hatása megmutatkozik egyéb írásain is, így a történetalakításon, az elbeszélői helyzetek megformálásán. Prózájára a következő alkotók gyakoroltak hatást: Dickens, Maupassant, Puskin és Turgenev; a magyarok közül Mikszáth anekdotikus történetformálása, időszemlélete, lazább szerkesztésmódja és külön figurái, valamint Jókai elbeszélésmódja. Később eltávolodott az elődök elbeszélői hagyományától, és az 1910-es évekre Krúdy sajátos elbeszélőmódot alakított ki.

Művei központi problémájának az emlékezést és annak elbeszélőtechnikai következményeit tette meg. *Szindbád ifjúsága* című prózakötete már ennek jegyében jelent meg. Szindbád alakja végigkíséri az író munkásságát (*Szindbád utazásai*, *Szindbád megtérése*, *Szindbád: A feltámadás* című kötetek). A *Purgatórium* című kisregényben sok minden kiderül Szindbád jelenéről is, amelyről korábban a legkevesebb információt kapjuk az írótól. Fontosabb elbeszéléskötetei között említhetjük meg az *Aranykéz utcai szép napok* címűt 1916-ból. Regényei közül az első, amely Krúdy számára közönségikert jelentett, *A vörös postakocsi* volt 1913-ból, melyben először bontakozik ki az író korszerű emlékezetfelfogása és időkezelése. A vörös postakocsi története is visszatérő motívum az írói pályán, az *Őszi utazások a vörös postakocsin* és *Az utolsó gavallér* című regényekben is találkozhatunk vele.

Az 1910-es évek végétől az 1920-as éveken át olyan jelentős prózatechnikával rendelkező kötetek következtek, mint a *Napraforgó*, a *Hét bagoly* és a *Boldogult úrfikoromban*. Krúdy prózájában megjelenő irányzatok: a szecesszió, az impresszionizmus és a szürrealizmus. Írásművészete a harmincas években klasszicizálódott.

■ A mű helye az életműben, életrajzi vonatkozások

A Vörös ökör 1925-ben keletkezett, a későbbi Szindbád-novellák közül való, és a Szindbád: A felátadás című 1926-os kötetben kapott helyet. Szindbád az Ezeregyéjszaka meséi világából előlépő hajós. Csillapíthatatlan kalandvágya új és új utakra viszi. A tengeren rendre hajótörést szenved, kalandokba keveredik, és időről időre hazatér. Ez a nyughatatlanság és időtlenség jellemzi Krúdy hőseit is, akinek képletes utazásai az emlékezés hajója által a múltba vezetnek.

■ A cselekmény rövid váza

A Vörös ökör fogadó hátsó kapuja mellékutcára nyílt, ott ácsorogtak a kóbor kutyák egy kis hulladékra várva. Az éjszaka vándorainak jó szolgálatot tett ez a bejárat, titokban osonhattak be, amikor egy kis menedéket kerestek. *„Az senki sem hitte volna el a gyanús kapuról, amelyre vidéki szokás szerint mindenféle ákom-bákomok voltak felírva vörös és fehér krétával, a kontrás neve, és az istállólegény és a szolgáló szerelme emlékére egy szív kivésve, hogy e kapun, elhagyott bejáratán át majdnem hercegnők jöttek, könnyű cipőcskéik felett az álombeli szoknyafodrokat emelve, a zordon környezetben kezüket a szívre szorítva, és arcfátyoluk mögött remegett ajkuk, midőn elhaladtak a lámpaoszlop mellett, ahol éjszaka tán egy szíven szúrt utas vérzett: eljöttek, hogy Szindbádtól örökre búcsút vegyenek.”*

Szindbád akkoriban a fogadóhoz volt kötve, a városban előidézett egy válópert, egy kisasszonyt zárdába küldtek miatta, akinek évek múltán fél tucat gyönyörű gyermeke született. Szindbád most kísértetként látogatta meg ifjú éveinek bűvőhelyét, ahol minden tárgy, zaj a régi időket idézte. S az utasok most is jöttek, parfüm, sós könnyek, halk léptek, majd továbbutaznak a postakocsival, s a Vörös ökörben nem marad más, csak egy elhagyott hajtű.

„– Hallod a szél zúgását? – kérdezte önmagától Szindbád, midőn egy téli vasárnap délután elfoglalta helyét a szobában, s a kívülről fűthető kályhában olyan zajjal lobogtak a hasábfák, mintha kőszá, dermedt erdei szellemek keltek volna életre a fenyő havas kérgében, s most ökleikkel dörömbölnének a kályha falán.

A folyosón ugyanazon régi sereshordók szaga, és tegnap tán pörkölt járt villásreggelire, amelyet a hidegtől veresre mart arcú utasok bicskahegyre tűzve jóízűen fogyasztanak, az udvaron a lovak megrázzák csengőiket, mintha karácsonyi estére igyekeznének valamerre, és az út még hosszú, fűszeres bort szűrészölget egy férfikabátos, őszes nemesasszonyság, az idegen város tornyában szokatlan hangon szólal meg a déli harangszó, az erkélyes torony napsütésben áll zöld falaival, mintha vén bolond korában tetszeni akarna valakinek. A harangozás akkor szokott kezdődni, mikor az északi kapun át feltűnik a postakocsis kürtőkalapja, és a nagykereki sárga alkotmány döngve, ünnepélyesen zörög végig a kőhídon, a havas utcán az apró boltok között, hol a kereskedők úgy dörzszölgetik a kezüket, mintha még nem ábrándultak volna ki abból, hogy egyszer gazdag vásárló jön a postakocsival a városba és nem mindig a falusi tanítóné, vagy a félrecsapott zöld kalapban, szalonkabátban a jegyző s más honoráciorok, akiknek kedvéért friss csapolás van szerdán és szombaton az Ökörnél. A barátkámszaságú, tiszta utcán, a fogadó mellett amint elhalad a postakocsi, a zúzmárás ablakon át egy taplószerű utazókalapkát pillant meg Szindbád, amelyhez hosszú, farkasbőrös kabát tartozik, szürke tiszti kesztyű és rövidszárú csizmácska. Ez ő, Franciska, aki leánykorában a legjobb táncosnő volt a téli bálokon, a sarokszobában, a numeró 7-ben laktak, midőn faluról a városkába jöttek, és a Thököly nevével ellátott erkély alatt, a derékig érő hóban sokszor megcsendült az éji zene. Egy téli éjszakán, midőn a forralt bor szaga összekeveredett a hideg folyosón a nő báliruhák illatával, a táncosnők haja kibomlott, mint szélben a hosszúszerű füvek, a muzsikások édes-

kés valcerjei dúdolásra kényszerítették a hallgatók női ajkakat: Franciska sokkal kegyesebb volt Szindbádhoz, mint hogy a hajós ezt bármikor megérdemelte volna. Örökre lekötözte Szindbádot ama régi bál éjszakán, midőn rövid időre eltűnt a táncteremből, és Szindbád még egy óra múltán is örök hűségről dadogott, mint egy kábult diák, midőn hideg, éles, szinte bántó tekintettel mérlegelte őt Franciska, midőn a négyest együtt táncolták. »Hagyjon el, menjen el, rossz kedvem van!« – mondta a leány. Szindbád hajnalban elutazott, égő fejét, fájó homlokát a sötét postakocsi sarkába hajtva, és mind messzebbre maradt mögötte a bál muzsika; egy-két nap múlva még fülébe, emlékezetébe sodort a szél egy-egy hangfoszlányt a menyegzői zenéből, amely mintha a hegytetőről, egy kivilágított várkastélyból hangzana... A szomszéd szobából háromszor kopogtattak a falon. Szindbád a megbeszélt jeladásra oly izgatott és félénk lett, mint mindig, amikor találkozára ment hosszú életében.

– Milyen fehér lett a haja! – mondá Franciska, midőn tetőtől talpig végignézett Szindbádon. – Azóta sokszor akartam felidézni alakját magam előtt, midőn az unalmas, hosszú falusi estéken a lábamat melegítem a nyitott kályha vasrostélyán, de csak a hangjáig jutottam el. Egy lócsiszárnak volt azóta olyanforma a hangja, midőn egy félvér kancámat el akarta csalni.

Szindbád bánatosan mosolygott:

– Én sohasem felejtettem el végleg.

– Leszokhatott volna már a hazugságokról, hisz tudtommal ezért kurtavas jár mostani tartózkodási helyén, a másvilágon.

Az asszonynak még élesebb, keményebb, parancsolóbb lett a tekintete, mint leánykorában volt. Talán már bekormozott arcú rablók is rátörték éjnek idején az ajtót, és ő hidegvérrel lőtt közükből... Vagy megvadult lovak elragadták a kocsiját, a kocsis lezuhant a bakról, és az asszony elkapta a gyeplőt... Vagy gyermekei haltak meg ragályban, és ő éjszaka ölében tartotta a kis halott fejét... Szindbád visszatette tarisznyájába a fuvolát, amelyet az asszony tiszteletére megszólaltatni akart. Hideg, vizsgáztató hangon fordult Franciskához:

– Nem bántad meg, hogy éltem? Boldog voltál vagy boldogtalan?

– Mind a kettő voltam, mert számár az, aki az életét egyformának rendezi be. Szerelmes voltam, szerettem, szerettem, adtam, kaptam. Sírtam. Majd örültem a reggelnek, amely friss hidegvízzel lepett meg mosdótámban, és a faleveleken a hűvös harmat elfelejtette velem, hogy éjszaka forró levegőjű bálban voltam, remegő kezek érintették a derekamat, vágyakozó csókok reszkettek a nyakszirtemen, és bolondul elhittem, hogy nekem van a legszebb hajam Magyarországon. Mindig nagyon szerettem a hidegvizet, a tisztaságot, a szappant magam főztem, és az ágyamat magam vetettem. Talán azért volt, hogy nem haltam bele sem a bánatba, sem az örömbe. Minden fogam megvan, Szindbád. Sőt nemrégén nőt egy új fogam. Maga pedig felfordult, mint egy madárijesztő a hóban – felelt Franciska, és megsimogatta Szindbád arcát:

– De azért nem haragudtam komolyan... Csak úgy szelíden, öregasszonyosan, mikor nem akart az alakja megjelenni előttem, bármiként hívogattam.

Szindbád bölintott:

– Ha szerettem volna, eljöttem volna. De most már mindegy. Mondd meg, ha van valami kívánságod. Jó barátságban vagyok a halottakkal; nem alkalmatlankodik a házad körül valamely kósza lélek, dörömbölő kísértet?

– A halottaktól nem félek, az élőktől sem. Negyvenéves vagyok, s már évek óta abban telik örömem, hogy háziállataim tavasszal szeretik egymást.

– Egykor szeretted a táncot, az érzelmes zenét. Mondd, sohasem hallod az elhagyott kertekből az üvegharang zengését?

Franciska halkan nevetett:

– *Pörköltet szeretnék enni, s hozzá habos sárga sört inni. A paprikás lé piros színét szeretem, és az útszéli fogadósok elmondják ügyes-bajos dolgaikat nekem, mert barátságos arcom van. Menjünk ebédelni, az est hamar leszáll, s besötétedés előtt otthon akarok lenni a falumban.*

– *Élet – gondolta Szindbád. – Ledér, szent és megunt élet! Mily jó volna visszamenni beléd!”*

(Az idézetek forrása: Krúdy Gyula válogatott novellái; Szépirodalmi Könyvkiadó, Budapest, 1990)

■ A főbb szereplők jellemzése

Szindbád: Krúdy alteregó-hőse, akinek jelenéről alig tudunk meg valamit, leginkább múltbeli életéről értesülünk. Akár harmincéves fiatalemberként, akár háromszázharminchárom évesen jelenik meg, mindig egy eltűnt, álombeli világot szeretne újra átélni. Életének azon szakaszában ismerhetjük meg, amikor már sem a jelen, sem a jövő nem érdekli, csak régen elmúlt ifjúsága foglalkoztatja. Egyszer csak kiötlötte, hogy megkeresi emlékeit, amelyek a gyermekkor podolini élményeit leszámítva rendszerint nőkhez fűződnek. Szindbádot csak a nők értékelték, amit tanult vagy olvasott, mind azért tette, hogy a nőknek hazudhasson vagy mesélhessen. Az ifjúság múltán, a halál felé közeledve, de még a kriptából visszaszökve is új utakra indul az emlékezés tengerén. A múltból sem sok maradt meg számára, csak hangok, mozdulatok, illatok, egy furcsa szó vagy sóhaj. Ám hiába ered a múlt után, a jelenél tovább nem jut. Ami elmúlt, már nem hozható vissza, csak a kiábrándító jelen marad. Szindbádnak újra és újra rá kell döbbsennie boldogságkeresésének illuzórikus voltára.

■ Elemzés

A történet szerint Szindbád a halálból tér vissza egykori szerelmi kalandjainak helyszínére, a Vörös ökörhöz címzett fogadóba, ahol találkozik Franciskával. Ahogy más Krúdy-novellákban is láthattuk, a történet itt is egy anekdotára épül. Ugyanakkor az anekdotikus elem – ahogy az az érett elbeszélésekre jellemző – a háttérbe szorul. Ezt olvasóként a hiányzó információkból érzékeljük: nem ismerjük meg pontosan annak a régi téli éjszakának a történetét, amikor a bálon Szindbád örökre elkötelezte magát Franciskának. Annyit tudunk, hogy arról a bálról ők ketten eltűntek egy rövid időre, miután Szindbád még egy óra elteltével is örök hűségéről dadogott. Az anekdotikus elem csak eszköz az emlékezés problémájának megfogalmazásához.

Szindbád utazásának célja a Vörös ökörhöz és a Franciskához kötődő emlékek felidézése. Az emlékezés és a nyelv erejével próbálja élettel megtölteni a múlt árnyait és önmagát egyaránt. Ezért van az, hogy a történetmondás helyett az emlékezés válik hangsúlyossá. Az ezzel járó elbeszéléstechnikai eljárások a mikszáthi anekdotikus elbeszélésmódhoz kötik a novellát, ugyanakkor el is távolodik tőle. A mű írója előtérbe helyezi a szöveg megalkotottságát és a szimbolikus többletjelentéseket.

Az emlékezés következménye, hogy a történetben az asszociatív logika érvényesül, s általa egybeolvad a múlt és a jelen. Ennek érzékeltetésében nagy szerepet játszik a különféle érzékszervi hatások összemosódása: látási, szaglási, ízlelési, hallási ingerek hozzák vissza a múltat. Ezek a motívumok leginkább a metonímiára emlékeztetnek, s gyakran ismétlődő szövegszerkezetben vannak jelen. A múlt és a jelen történései között tehát az érzékszervi asszociációk teremtenek kapcsolatot, a két időszak egyszerre válik átélhetővé a tudat számára. Ezen a technikán alapszik Marcel Proust próza-poétikája is.

Az emlékezés másik következménye az időjelek szövegbeli játéka. Múlt és jelen gyakran egy mondaton belül is váltja egymást, így maga a nyelv alkotja meg az emlékezés aktusát. A novellában az elbeszélő nem mindentudó, nézőpontja sem kizárólagos. A szöveg három nézőpontot ütköztet: az elbeszélőt, Szindbádét és Franciskáét, így a viszonylagosságot hangsúlyozza s iróniát éreztet. Az irónia leggyakrabban Franciska megszólalásaiban érzékelhető, s ezzel Krúdy időről időre kibillenti a szöveget a nosztalgikus atmoszférából.

A történetben az utazás az emlékezés metaforája. A fogadó az emlékezés egyik állomása, változatlanságával a múltat őrzi, s elindítja magát az emlékezést. Az utazás és a fogadó is gyakori irodalmi toposz, ahogy a novella további elemei is: kapu, tűz, bál, tél, éjszaka. Egyrészt a toposzok miatt, másrészt az idő pontos meghatározhatatlansága és a kétszereplős helyzet miatt az elbeszélés sok lehetőséget teremt a szimbolikus jelentések megalkotására.

■ Érdekességek

Krúdy Gyula olyannyira termékeny szerző volt, hogy teljes életművét még ma sem tárta fel a kutatás. Mai ismereteink szerint nyolcvanhat regényt, kétezernél több elbeszélést, több tucat színművet és közel kétezer publicisztikai művet írt. Prózaművészetét ma egyre többre értékelik. Több értelmezője úgy vélekedik, hogy ha franciául vagy angolul írt volna, akkor *„a világhírbe szállt volna álmainak hollóröptével”*. (Cs. Szabó László)

A Szindbád-novellák nyomán Huszárik Zoltán filmet rendezett Latinovits Zoltán főszereplésével 1971-ben. Márai Sándor 1940-ben *Szindbád hazamegy* című önértelmező regényével kerül intertextuális viszonyba Krúdy szövegvilágával.

■ Feladatok

- Ismertesse Krúdy Gyula életművének jellegzetességeit!
- Miben rejlik Krúdy prózájának újszerűsége?
- Mely más alkotókkal állítható egy sorba a szerző munkássága?
- Ki volt Szindbád eredetileg? Mit tud róla?

■ Szövegértés

„Szindbád visszatette tarisznyájába a fuvolát, amelyet az asszony tiszteletére megszólaltatni akart. Hideg, vizgáztató hangon fordult Franciskához:

- *Nem bántad meg, hogy éltél? Boldog voltál vagy boldogtalan?*
- *Mind a kettő voltam, mert számár az, aki az életét egyformának rendezi be. Szerelmes voltam, szerettem, szerettem, adtam, kaptam. Sírtam. Majd örültem a reggelnek, amely friss hidegvízzel lepett meg mosdótálamban, és a faleveleken a hűvös harmat elfelejtette velem, hogy éjszaka forró levegőjű bálban voltam, remegő kezek érintették a derekamat, vágyakozó csókok reszkettek a nyakszirtemen, és bolondul elhittem, hogy nekem van a legszebb hajam Magyarországon. Mindig nagyon szerettem a hidegvizet, a tisztaságot, a szappant magam főztem, és az ágyamat magam vetettem. Talán azért volt, hogy nem haltam bele sem a bánatba, sem az örömbbe. Minden fogam megvan, Szindbád. Sőt nemrégén nőt egy új fogam. Maga pedig felfordult, mint egy madárijesztő a hóban – felelt Franciska, és megszimogatta Szindbád arcát:*

– De azért nem haragudtam komolyan... Csak úgy szelíden, öregasszonyosan, mikor nem akart az alakja megjelenni előttem, bármiként hívogattam.

Szindbád bólintott:

– Ha szerettél volna, eljöttem volna. De most már mindegy. Mondd meg, ha van valami kívánságod. Jó barátságban vagyok a halottakkal; nem alkalmatlankodik a házad körül valamely kósza lélek, dörömbölő kísértet?

– A halottaktól nem félek, az élőktől sem. Negyvenéves vagyok, s már évek óta abban telik örömem, hogy háziállataim tavasszal szeretik egymást.

– Egykor szeretted a táncot, az érzelmes zenét. Mondd, sohasem hallod az elhagyott kertekből az üvegharang zengését?

Franciska halkán nevetett:

– Pörköltet szeretnék enni, s hozzá habos sárga sört inni. A paprikás lé piros színét szeretem, és az útszéli fogadósok elmondják ügyes-bajos dolgaikat nekem, mert barátságos arcom van. Menjünk ebédelni, az est hamar leszáll, s besötétedés előtt otthon akarok lenni a falumban.

– Élet – gondolta Szindbád. – Ledér, szent és megunt élet! Mily jó volna visszamenni beléd!”

(Forrás: Krúdy Gyula válogatott novellái; Szépirodalmi Könyvkiadó, Budapest, 1990)

1. Mutassa be Szindbádot!
2. Jellemezze Franciska és Szindbád kapcsolatát!
3. Soroljon fel a szövegből olyan impressziókat, amelyek a múlttal kapcsolatosak!
4. Hogyan fogalmaz Franciska Szindbáddal kapcsolatban? Milyen vélemény bújik meg a szavai mögött? „Maga pedig felfordult, mint egy madárijesztő a hóban...”
5. Értelmezze Szindbád következő gondolatát! „Élet – gondolta Szindbád. – Ledér, szent és megunt élet! Mily jó volna visszamenni beléd!”
6. Milyen toposzokat talál a fenti részletben?